

Informe sobre el Jardí Botànic de València

Autor: Comissió de Llegat Històric i artístic

Coordinador: Jesús Huguet

Ple: 31 d'octubre de 2005

Antecedents

Amb data 8 de juliol de 2005, registre d'entrada 747 del 13-7-05, el Director Gral. de Patrimoni Cultural Valencià es dirigí al Consell Valencià de Cultura per tal que aquesta institució elevarà, de conformitat amb el que disposa l'article 27.5 de la Llei 4/98, d'11 de juny, de Patrimoni Cultural Valencià, el preceptiu informe sobre la possible declaració com Bé d'Interés Cultural del Jardí Botànic de València.

La Presidència del C.V.C. va instar a la Comissió de Llegat la realització de l'informe oportú.

Fets

Per resolució del 23 de novembre de 1982 la Dirección General de Bellas Artes, Archivos y Bibliotecas del Ministerio de Cultura acorda incoar expedient per tal de declarar "Jardín histórico" el Jardí Botànic de València. El Boletín Oficial del Estado (B.O.E.) publica l'11 de gener de 1983 la corresponent resolució, advertint a l'Ajuntament de València que com a conseqüència de la incoació de l'expedient no podran realitzar-se en l'esmentat jardí i zones adjacents obres que siguen contràries a la condició de bé cultural de l'espai.

Per la sola iniciació de l'expedient es concedeix la consideració de bé a protegir, per la qual cosa la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència de la Generalitat Valenciana inclou el Jardí Botànic a la seua publicació "Catàleg de Monuments de la Comunitat Valenciana", editat en dos volums en 1983.

La inèrcia administrativa i els canvis de competència per a declarar bens a protegir, així com les noves disposicions legals que apareixen en anys successius, fan que fins ara mateix no s'haja resolt encara la declaració instada en 1982.

La quantitat d'expedients incoats abans de passar les competències en la matèria de l'Administració Central a l'Autonòmica ha propiciat també la caducitat de molts d'aquells expedients, especialment amb l'entrada en vigor , i els nous períodes i calendaris, de la Llei 4/98, d'11 de juny, de Patrimoni Cultural Valencià. Com podia ser el que s'havia incoat al voltant del Jardí Botànic de València. Aquesta Llei 4/98, de la Generalitat Valenciana, contempla la figura de "Jardí Històric" com una categoria, entre els bens immobles, dels bens d'interés cultural (B.I.C.) a l'art. 26.1. Per la qual cosa i en consonància amb l'article 26.2 de l'esmentada Llei 4/98 s'assumeixen les declaracions i tasques realitzades per l'Administració Central, d'acord amb l'article 6 de la Ley de Patrimonio Histórico Espanyol, i més concretament el que indica la Disposició Transitòria Primera de la Llei 4/98 sobre declaracions anteriors a la pròpia llei autonòmica.

Per tant el Jardí Botànic de València, a pesar d'incoar-se l'expedient en 1982 i adoptar totes les actuacions a les aprovacions pertinents d'acord amb la situació del bé a protegir, no està declarat B.I.C. ni ostenta la categoria de "Jardí Històric", ja que les iniciatives mampreses no es culminaren abans dels períodes marcats per la Llei 4/1998 actualment vigent. Solament la seua situació en una zona urbana declarada Conjunt Històric li permet una certa protecció lluny, evidentment, de la que li proporcionaria la condició de Bé d'Interés Cultural.

Per altra part la sentència del Tribunal Superior de Justícia de València, del 2 de maig de 2001, declarava ajustada a llei l'ordenació urbanística de l'entorn, el que evita qualsevol nova polèmica sobre construccions pròximes o distants al jardí.

Igualment, l'edifici recent d'investigació del Jardí Botànic, que dóna al carrer Quart, cal considerar-lo autònom respecte al propi Jardí, ja que ni arquitectònicament ni històricament pot considerar-se part essencial del jardí ni dels projectes que del s. XVI a la conclusió al XIX, concretament el 1802, es bastiren a la zona coneguda com "Hort de Tramoyeres".

Per tant caldrà considerar elements constitutius del Jardí Botànic els arbres, vegetals, estufes, hivernacle, masia, etc... que des del segle XIX formen un conjunt

harmònic i únic. Conjunt que al nostre parer constitueix un exemple de jardí històric i cultural i com a tal deu de preservar-se.

Conclusions

1. El Jardí Botànic de València, limitat pels carrers Quart, Beat Gaspar Bono, Sanchis Bergón i Túria, presenta les condicions per a ser declarat Bé d'Interés Cultural (B.I.C.) en la seua categoria de "Jardí Històric", tal i com ja en 1982 va considerar-se. Cal excloure de la declaració l'edifici d'investigació recent, no existent en 1982, que d'acord amb l'informe que elevà la Comissió de Ciències del Consell Valencià de Cultura en 1997 no es considerava escaient per al jardí.
2. Aquesta declaració com B.I.C. per a res no te que interferir sobre les possibles construccions de l'entorn pròxim o llunyà que la sentència del Tribunal Superior de Justícia de València, de 2 de maig de 2001, puga propiciar.
3. El Consell Valencià de Cultura, conscient de la important tasca que un jardí d'aquestes característiques ha de tindre per a la investigació i divulgació de la ciència, recomana la conveniència d'un o més nous espais on ampliar el jardí actual de dimensions reduïdes. Eixes ampliacions caldria ubicar-les en la zona del riu vell pròxima o en qualsevol cas en les proximitats del Campus d'investigació interessat.
4. El Consell Valencià de Cultura remet als valors de diversos tipus que representa el Jardí Botànic, tal i com es fa esment a la documentació elaborada per la Dir. Gral. de Patrimoni Cultural Valencià, en el que fa referència al que ha estat el recinte històric, i el seu entorn afectat, considerant correctes i adients les mesures i la normativa de protecció tant del jardí com del seu entorn urbà. En aquest darrer sentit, el C.V.C. recomana que les mesures de protecció del B.I.C. afecten en igual mesura a l'edifici d'investigació construït recentment, per tal d'evitar intervencions que afecten negativament el Jardí Botànic.